

Vyjadrenie k povinnému zverejňovaniu informácií podľa ustanovení § 5a a § 5b zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) z pohľadu ochrany osobných údajov

Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode informácií“) je z pohľadu ochrany osobných údajov osobitným zákonom upravujúcim povinné zverejňovanie informácií ako aj sprístupňovanie informácií na žiadosť osoby. Vo vzťahu k ustanoveniam § 5a a § 5b zákona o slobode informácií, tento definuje nielen povinné zverejňovanie zmlúv, objednávok tovarov a služieb a faktúr na tovary a služby, ale aj výslovne ustanovuje pravidlá ich zverejňovania, vrátane obmedzení prístupu k určitým informáciám.

V rámci povinného zverejňovania informácií (ako aj sprístupňovania informácií na žiadosť osoby podľa ustanovenia § 14 a nasl. zákona o slobode informácií) je nevyhnutné rozlišovať najmä či dôjde k zverejneniu údajov o právnickej alebo fyzickej osobe:

1) Fyzické osoby

Právo na ochranu osobných údajov fyzických osôb je jednou z neoddeliteľných častí práva na rešpektovanie súkromného života, a preto požíva vysoký stupeň právnej ochrany. Problematika ochrany osobných údajov je upravená zákonom č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 428/2002 Z. z.“) a vzťahuje sa a upravuje ochranu osobných údajov výlučne fyzických osôb (tzn. nie právnických) pri ich spracúvaní. Spracúvaním osobných údajov fyzických osôb sa v kontexte zákona o slobode informácií rozumie aj ich zverejňovanie.

Podľa ustanovenia § 5a ods. 2 zákona o slobode informácií „*ustanovenie povinne zverejňovanej zmluvy, ktoré obsahuje informáciu, ktorá sa podľa uvedeného zákona nesprístupňuje, sa nezverejňuje*“. Vo vzťahu k zverejňovaniu osobných údajov fyzických osôb je nevyhnutné sa vysporiadať najmä s otázkou rozsahu zverejňovania. Na tento účel je povinná osoba povinná posúdiť všetky informácie, ktoré sú predmetom povinného zverejňovania aj z pohľadu ochrany osobných údajov, a tieto potom buď zverejniť alebo obmedziť ich prístup verejnosti prostredníctvom ich „vyčiernenia“.¹ Otázkou však ostáva, ktoré údaje možno považovať za osobné údaje v zmysle definície pojmu „osobný údaj“ ustanoveného v § 3 zákona č. 428/2002 Z. z.

¹ K problematike tzv. vyčiernenia údajov, ktoré v rámci povinného zverejňovania informácií podľa ustanovení § 5a a § 5b zákona o slobode informácií podliehajú obmedzeniam prístupu k informáciám (§ 8 až 13) a sa nezverejňujú pozri „Usmernenie pre konverziu písomných dokumentov na elektronické dokumenty“ zverejnené na webovom sídle Ministerstva financií Slovenskej republiky

Zákon č. 428/2002 Z. z. ako základný všeobecne záväzný právny predpis v oblasti ochrany osobných údajov v právnom poriadku Slovenskej republiky neupravuje konkrétny zoznam údajov, ktoré sú považované za osobné údaje, a ktorých zverejnenie je tak povinná osoba povinná obmedziť v prípade neexistencie právneho základu. Zákon č. 428/2002 Z. z. poskytuje však demonštratívny výpočet charakteristík určujúcich fyzickú osobu. Definícia osobných údajov nevyžaduje, aby išlo o konkrétnu identitu fyzickej osoby, ale postačuje, aby za splnenia daných podmienok bola osoba určiteľná. Z vecnej stránky sa pojem osobných údajov vzťahuje na také údaje, ktoré sa týkajú identifikovanej alebo identifikovateľnej fyzickej osoby, t.j. určenej alebo určiteľnej, či už priamo alebo nepriamo. Z pohľadu ochrany osobných údajov sa „určiteľnosťou“ rozumie taký stav, keď na základe jedného alebo viacerých údajov možno osobu identifikovať. Identifikácia sa teda realizuje prostredníctvom konkrétnych charakteristických znakov, tzv. „identifikátorov“, ktoré možno priradiť ku konkrétnej fyzickej osobe. Miera, do akej sú určité identifikátory dostačujúce pre dosiahnutie identifikácie konkrétnej fyzickej osoby závisí od komplexného posúdenia dostupných údajov v ich vzájomnej súvislosti a zároveň aj situácie ako celku. Preto v závislosti od viacerých faktorov, ktorými sú najmä kvalita, kvantita a druh údajov sa v určitom momente, ktorý nemožno presne stanoviť, konvertuje určiteľnosť do určenia osoby. Fyzickú osobu považujeme za určenú, keď na základe dostupných údajov je jednoznačne identifikovaná a odlišená od ostatných osôb v danom informačnom systéme.

Osobnými údajmi fyzických osôb v kontexte ustanovení § 5a a § 5b zákona o slobode informácií spravidla bývajú nasledovné údaje: titul, meno, priezvisko, adresa trvalého pobytu, dátum narodenia, rodné číslo, prípadne číslo OP, podpis, iný kontaktný údaj (tel., fax., e-mail) a iné. Samozrejme, povinne zverejňované informácie môžu obsahovať aj iné osobné údaje.

Podľa vyššie uvedeného výkladu je tak povinná osoba povinná posúdiť všetky informácie, ktoré sú predmetom povinného zverejňovania a určiť, či sa jedná o osobné údaje fyzickej osoby, ktoré podliehajú obmedzeniam určeným zákonom o slobode informácií v ustanovení § 9 z dôvodu ochrany osobnosti a osobných údajov. Aj napriek tomu, že spomínané ustanovenie § 9 používa pojem „sprístupnenie“, jeho aplikácia sa v rovnakom rozsahu vzťahuje aj na povinné zverejňovanie zmlúv, objednávok tovarov a služieb a faktúr na tovary a služby podľa ustanovení § 5a a § 5b uvedeného zákona.

Z pohľadu ochrany osobných údajov platí všeobecná zásada, podľa ktorej informácie o osobných údajoch fyzickej osoby možno v podmienkach zákona o slobode informácií povinnou osobou sprístupniť resp. v danom v prípade zverejniť len vtedy, ak to ustanovuje osobitný zákon alebo na základe predchádzajúceho písomného súhlasu fyzickej osoby.

Vo vzťahu k fyzickým osobám je teda zverejňovanie ich osobných údajov obmedzené buď iným osobitným zákonom alebo predchádzajúcim písomným súhlasom fyzickej osoby, nakoľko zákon o slobode informácií v ustanovení § 9 ods. 3 určuje povinnosť sprístupniť (zverejniť) iba presne vymedzené údaje o osobách vymenovaných v predmetnom odseku bez ich súhlasu.

V prípade fyzických osôb, na ktoré sa nevzťahuje ustanovenie § 9 odsek 3 zákona o slobode informácií, resp. sa jedná o podobizne, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkajúce sa fyzickej osoby alebo jej prejavov osobnej povahy, a osobné údaje, ktoré nie sú v danom výpočte vymenované, môžu byť podľa ustanovenia § 9 ods. 1 a 2 zákona o slobode informácií sprístupnené iba s písomným súhlasom tejto fyzickej osoby alebo ak to ustanoví iný osobitný zákon. To platí pre akékoľvek informácie o osobných údajoch fyzickej osoby, ako aj informácie o osobných údajoch v prípade osôb nad rámec ustanovenia § 9 ods. 3 zákona č. 428/2002 Z. z.

2) Právnické osoby a fyzické osoby - podnikatelia

V nadväznosti na výklad uvedený v bode 1) tohto vyjadrenia, údaje určujúce právnickú osobu (napr. názov právnickej osoby, jej sídlo, identifikačné číslo a pod.), ktoré sú súčasťou povinne zverejňovaných informácií, nespádajú do pôsobnosti zákona č. 428/2002 Z. z. Povinná osoba je tak povinná ich spolu s ostatnými informáciami zverejniť, nakoľko sa na ne nevzťahuje ani ustanovenie § 9 zákona o slobode informácií upravujúce obmedzenie prístupu k informáciám z dôvodu ochrany osobnosti a osobných údajov fyzických osôb (ak tomu však nebráni niektoré z ďalších obmedzení sprístupnenia informácií).

Vo vzťahu k osobným údajom štatutárneho orgánu, osoby oprávnenej konať za právnickú osobu ako aj inej osoby (napr. kontaktná osoba), tieto je v danom prípade možné zverejniť len v rozsahu už zverejnenom, napríklad v Obchodnom alebo inom registri. V opačnom prípade sa na zverejnenie osobných údajov týchto fyzických osôb presahujúcich rámec zverejnených údajov (napr. podpis), rešpektujúc ustanovenie § 9 ods. 3 zákona o slobode informácií, už vyžaduje dobrovoľný písomný súhlas tejto fyzickej osoby, pokiaľ by iný osobitný zákon neustanovoval inak.

Uvedené sa vzťahuje aj na fyzickú osobu - podnikateľa.

Záver

V zmysle vyššie uvedeného vyjadrenia prevádzkovateľom ako povinným osobám podľa zákona o slobode informácií pri povinnom zverejňovaní zmlúv, objednávok tovarov a služieb a faktúr na tovary a služby podľa ustanovení § 5a a § 5b uvedeného zákona odporúčame osobné údaje fyzických osôb nezverejňovať bez existencie právneho základu, ktorým v tomto prípade, berúc do úvahy výnimku upravenú v ustanovení § 9 ods. 3, môže byť výlučne dobrovoľný písomný súhlas fyzickej osoby alebo iný osobitný zákon.

Záverom je vhodné ešte upozorniť, že ochrana osobnosti a osobných údajov fyzických osôb nie je jediným obmedzením prístupu k informáciám, ktoré je v zmysle ustanovenia § 5a ods. 2 zákona o slobode informácií potrebné pred samotným zverejnením zmlúv, objednávok tovarov a služieb a faktúr na tovary a služby, aplikovať.